

ELENA JORDI

Cercs, Berguedà, 1882 – Barcelona, 1945

FILMOTECA DE CATALUNYA

Àrea de Documentació – Biblioteca de Cinema

Taula de continguts

1. Descripció de la Col·lecció Elena Jordi.....	3
2. Inventari.....	7

1. Descripció de la Col·lecció Elena Jordi

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència:	CAT XXX BCN Filмотeca de Catalunya Elena Jordi LL165
Nivell de descripció:	Col·lecció
Títol:	Col·lecció Elena Jordi
Data:	Dates de creació: 1910 – [1929]
Volum i suport:	1 carpeta (51 unitats documentals), fotografies

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor: Elena Jordi

Història del productor:

Montserrat Casals i Baqué, més coneguda com a Elena Jordi (Cercs, Berguedà, 20 de novembre de 1882 - Barcelona, 5 de desembre de 1945), actriu i empresària teatral de vodevil catalana. Va desenvolupar la seva activitat teatral al Paral·lel barceloní, especialment entre els anys 1909 i 1920. És considerada la primera directora de cinema d'Espanya per la pel·lícula "Thais", de la qual no es conserva còpia.

El 1882, en plena revolució industrial catalana, neix a Cercs Montserrat Casals i Baqué al si d'una família burgesa. El pare, Bonaventura Casals, fou capatàs de les mines de carbó de la comarca i va contribuir a la construcció d'un Canal Industrial (1886-1899). Quan Elena va complir deu anys la família es traslladà a la ciutat de Berga, on va continuar cursant els seus estudis. El 1901, amb 19 anys, Elena ja participava, juntament amb les seves germanes, a la vida política de la ciutat de Berga juntament amb les propostes d'una de les primeres feministes a Catalunya, Agnès Armengol Badia (Sabadell, 1852 – 1934).

El mateix any, Jordi va contraure matrimoni amb el veterinari Josep Capellera, nou dies després va néixer la primera filla. El 1903 va néixer la seva segona filla i un any després el matrimoni es va trencar.

El 1906, amb la mort del seu pare, la família es trasllada a Barcelona. Aquest mateix any, Jordi acompanyada de la seva germana menor, Tina, obre un estanc al centre de Barcelona, molt a prop del mercat de la Boqueria.

Amb el trasllat de la família Casals-Baqué a Barcelona i la separació del seu marit Jordi tanca la seva etapa a Berga i comença la que seria a partir de llavors la seva vida professional i artística. El període de formació de Jordi en el món del teatre comença el 1908, i es dona per acabat el 1914, any en què ella mateixa

funda la seva companyia de vodevil. Però abans de començar aquest període transcorren un parell d'anys en els quals l'obertura de l'estanc a la cantonada del carrer Boqueria amb Rauric es converteix al lloc on Jordi comença a desenvolupar les seves habilitats de tertuliana.

Com gairebé tots els estancs en aquells anys, en poc temps el que regentaven les germanes Elena i Tina Jordi es va convertir en un centre de tertúlia concorregut per nombrosos personatges de l'escena teatral i intel·lectual de l'època. Allà va conèixer entre altres al fill de l'escenògraf Soler i Rovirosa, Alexandre Soler Maryé, qui li va permetre introduir-se en el món i qui la va acompanyar a la seva trajectòria teatral sent en alguns moments el seu company sentimental.

Irene Mele Ballesteros (2009). University of Massachusetts, ed. «Elena Jordi y el Mito de Thais» [en línia]. Disponible a: <<https://repositori.filmoteca.cat/handle/11091/73821#page=1>>. [consulta: 28 d'octubre de 2021]

Història arxivística:

La col·lecció correspon a les fotografies que Josep Cunill ha anat recopilant al llarg de la seva vida. Aquesta col·lecció conta de dos temes molt diferenciats, una part dedicada al teatre català i l'altre dedicada a la figura d'Elena Jordi i la seva família.

La biblioteca només compta amb la part dedicada a la figura d'Elena Jordi, la part dedicada al teatre català va quedar en mans de Josep Cunill i possiblement serà dipositada més endavant a l'Institut del Teatre.

La col·lecció d'Elena Jordi prové tant de fotografies comprades a diferents col·leccionistes, com fotografies provinents del pis que la família tenia a Cercs. Ja que en el moment en que es va vendre el pis els compradors van trobar algunes fotografies i van recordar que a Berga hi havia un estudiós de l'actriu a qui li podrien interessar.

Dades sobre l'ingrés:

La Laia Aubia, directora de l'Acadèmia del Cinema Català, es va dirigir a la biblioteca a principis de setembre de 2021 per explicar que l'acadèmia havia escollit homenatjar a l'Elena Jordi el dia del Patrimoni Audiovisual, per ser probablement la primera directora espanyola.

Amb aquest motiu la Laia Aubia ens va proposar crear un apartat al nostre repositori en col·laboració amb Josep Cunill, biògraf de l'Elena Jordi, en el que pengéssim tant la nostra documentació com les fotografies proporcionades pel Josep.

Arrel d'aquesta col·laboració, el novembre de 2021, Josep Cunill ens fa un donatiu de la seva col·lecció de fotografies d'Elena Jordi.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut:

La col·lecció inclou fotografies tant d'Elena Jordi com de la seva germana petita Tina Jordi i algunes fotografies de família.

Per tant, és una important font d'informació per l'estudi de la seva persona i de la presència femenina al cinema primitiu català.

Sistema d'organització:

Al tractar-se d'un fons tant petit no s'ha fet cap tipus d'ordenació.

Informació sobre avaluació i tria:

No s'ha realitzat cap actuació d'avaluació i tria.

Incrementos: No es preveuen.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés:

Documentació de lliure accés amb finalitat d'investigació. Per consultar la documentació, serà necessari visitar la biblioteca amb petició prèvia dels documents i cita concertada.

Condicions de reproducció:

La reproducció de documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de la Biblioteca del Cinema.

Característiques físiques i requeriments tècnics:

En general, la documentació presenta un bon estat de conservació.

Instruments de descripció:

S'han confeccionat dos instruments de descripció: la fitxa NODAC del fons i un inventari d'unitats documentals simples.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització de reproduccions localització de reproduccions:

Còpia digital de tot el fons que es pot consultar al repositori de la FilmoTeca de Catalunya.

Accessible a: <https://repositori.filmoteca.cat/handle/11091/73820>

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es): Laura Jurado i Noemi Maya. Novembre de 2021

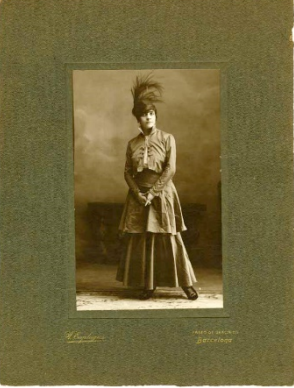

Fonts:

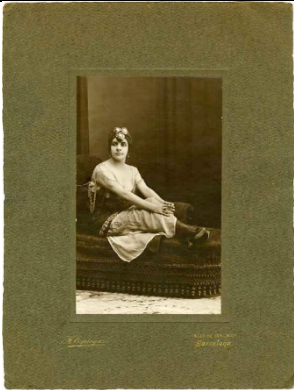

- La pròpia unitat de descripció.
- Cunill Canals, Josep. Elena Jordi : una reina berguedana a la cort del Paral·lel [en línia]. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà, 1999. [Consulta: 28 d'octubre de 2021]
Disponible a: <<https://repositori.filmoteca.cat/handle/11091/73863#page=1>>.
- Irene Mele Ballesteros (2009). University of Massachusetts, ed. «Elena Jordi y el Mito de Thais» [en línia]. [Consulta: 28 d'octubre de 2021]
Disponible a: <<https://repositori.filmoteca.cat/handle/11091/73821#page=1>>.
- Wikipedia : la enciclopedia libre. *Elena Jordi* [en línia]. [Consulta: 28 d'octubre de 2021].
Disponible a: <https://es.wikipedia.org/wiki/Elena_Jordi>.

Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.

2. Inventari

Identificador	Autor	Títol	Data	Imatge
Elenajordi003	Areñas	Retrat d'Elena Jordi	1910	
Elenajordi004	Esplugas, A.	Retrat d'Elena Jordi	1910	
Elenajordi005	Esplugas, A.	Retrat d'Elena Jordi	1910	
Elenajordi006	Areñas	Retrat d'Elena Jordi	1910	

Elenajordi007	Esplugas, A.	Retrat d'Elena Jordi	1910	
Elenajordi008	Desconegut	Fotografia de la companyia Josep Santpere	1914	
Elenajordi009	Walken	Retrat d'Elena Jordi	1910	
Elenajordi010	Marín, Luis	Fotografia d'Elena Jordi en escena	1916	
Elenajordi011	Desconegut	Fotografia d'Elena Jordi en escena	1916	

Elenajordi012	Walken	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi013	Walken	Retrat d'Elena Jordi	1914	
Elenajordi014	Studio G. L. Manuel Frères	Retrat d'Elena Jordi	1916	
Elenajordi015	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi	1916	

Elenajordi017	Studio G. L. Manuel Frères	Retrat d'Elena Jordi	1916	
Elenajordi019	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi020	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi021	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi022	Amadeo	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi023	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		

Elenajordi025	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi	1912	
Elenajordi026	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi027	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi028	Esplugas, A.	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi029	Desconegut	Fotografia de Família	1910	

Elenajordi030	Esplugas, A.	Retrat d'Elena Jordi	1915	
Elenajordi031	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi032	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi		
Elenajordi033	Desconegut	Retrat d'Elena Jordi	1916	
Elenajordi035	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		
Elenajordi036	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		

Elenajordi037	Desconegut	Fotografia de Família		
Elenajordi038	Desconegut	Fotografia d'Elena Jordi a l'estanc		
Elenajordi039	Desconegut	Retrat de Tina Jordi	1913	
Elenajordi040	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		
Elenajordi041	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		
Elenajordi042	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		
Elenajordi043	Desconegut	Retrat de Tina Jordi		

Elenajordi044	Esplugas, A.	Retrat de Tina Jordi		
Elenajordi045	Desconegut	Retrat d'Antonio Pladellorens Rocamora	1928	
Elenajordi046	Desconegut	Retrat de Tina Jordi i Xavier Calderó		
Elenajordi047	Desconegut	Retrat de Tina Jordi i Xavier Calderó		
Elenajordi048	Desconegut	Fotografia de Família		
Elenajordi049	A. Y E. dits Napoleon	Retrat d'Elena Jordi i Josep Capallera	1901	

Elenajordi050	Desconegut	Cartell Elena Jordi			
---------------	------------	---------------------	--	--	--